

Bokmålsforbundet

HØRING OM FORSLAG TIL RETTSKRIVNINGSENDRINGER HØRINGSUTTALELSE

Punkt 3 Forslag som gjelder bokmål og nynorsk.

Punkt 3.1 Endring av genusnormering for nevnte substantiver.

Vi er stort sett enig i endringene, men mener at for formene krampe og jippo bør genusnormeringen være som i dag. Dette av hensyn for å unngå dobbelformer og til tradisjonsprinsippet jfr. Retningslinjer for normering punkt 6.2.6. Tradisjonsprinsippet, og punkt 6.2.2. Stabilitetsprinsippet.

Punkt 3.2 Endring i normeringen av substantivet pellet (s).

Her er Bokmålsforbundet enig i endringen.

Punkt 3.3 Normering av norvagiserte former: kalvados, kalypso, kampus, kanasta, kasanova, kava, guakamole, prosekko, skampi, og tako.

Dette forslag er Bokmålsforbundet sterkt uenig i. Forslaget dreier seg bare om å erstatte bokstaven c med bokstaven k. I Språkrådet lider man av den vrangforestilling at bokstaven c ikke er norsk eller norsk nok. I det norske alfabet er imidlertid alle bokstaver likestilt, og like norske. Dessuten strider forslaget mot Språkrådets vedtekter om normering, jfr. §3 om faktisk språkbruk.

Bokmålsforbundet har undersøkt samtlige former i norsk aviskorpus. De 9 førstnevnte former har alle en bruksfrekvens på 0 prosent, sier og skriver null prosent. Bare formen tako har en bruksfrekvens på 5,5 prosent. Forslagene er derfor klart i strid med Språkrådets vedtekter om normering jfr. §3 om faktisk språkbruk, og må derfor trekkes tilbake.

Såkalt norvagisering er for Språkrådet nærmest blitt en besettelse. Alle tilgjengelige undersøkelser viser at det har vært en fiasko. Nesten ingen bruker norvagiserte former. I stedet for å ta signalet fra språkbrukerne, og slutte med å tvangsinnføre norvagiserte former, så fortsetter Språkrådet å pøse på med former som ingen bruker. Dette gjør bokmåls-rettskrivningen enda mer uoversiktlig enn den allerede er.

Punkt 3.4 Endringer i skrivemåten av importord. Formene jus og resurs.

Språkrådet vil at formen jusen i bestemt form skal utgå da den bare har en bruksfrekvens på ca. 15 prosent. Dette er Bokmålsforbundet sterkt uenig i. Skal en form forbys bør den ha en langt lavere bruksfrekvens. Vi viser dessuten her til Tradisjonsprinsippet punkt 6.2.6. Språkrådet bruker vikarierende argumenter for å forby tradisjonelle former.

I 2023 gjorde fagrådet vurderinger av en rekke norvagiserte former, dette gjaldt bl.a. formene inputt, utputt, utsider, hedde, hedding og overhedd. Alle disse former har etter mer enn 25 års virke, en bruksfrekvens på null prosent ifølge aviskorpuset. Disse former vil Språkrådet fortsatt skal være ordlistefyll. I stedet for å slette former som ingen bruker, så pøser Språkrådet på med stadig flere ikke brukte former. Dette i et lønning håp om at noen en gang i fremtiden skal ta dem i bruk. Språkrådet nekter å forholde seg til den språklige virkelighet.

Bokmålsforbundet

Punkt 4. Forslag som bare gjelder bokmål.

Punkt 4.1 Endring av genusnormering for substantivene smell og smil.

Disse endringer er Bokmålsforbundet enig i.

Punkt 4.2 Endring av normeringen av geografiske navn av typen De vestindiske øyer/ øyene. Språkrådet foreslår at i geografiske navn av typen Den/Det/De + adjektiv + substantiv kan substantivet stå i ubestemt eller bestemt form.

Dette er Bokmålsforbundet sterkt uenig i. I dag skrives disse navn i ubestemt form på bokmål, og i bestemt form på nynorsk. Altså en grei og klar regel.

Bruken av bestemt form er en helt unødvendig forsterkning, ja nærmest språklig smør på flekk, og dessuten tyngre språk.

Språkrådet påstår at bruk av ubestemt form i geografiske navn, for mange virker «kunstig og oppstylta». Det mener sikkert mange nynorskbrukere, og samnorskaktivistene i Språkrådet, men for de ca. 85 prosent av bokmålsbrukerne som skriver moderat bokmål er dette definitivt ikke tilfelle. Faktisk språkbruk viser at ubestemt form er den desidert mest brukte form for det store flertall av bokmålsbrukerne.

En av hovedforskjellene mellom moderat bokmål på den ene side, og nynorsk og radikalt bokmål/samnorsk på den annen side, er syntaksen, og bruken av bestemt/ dobbelt bestemt form.

I 2002 besluttet Stortinget enstemmig å oppheve den såkalte «samnorskparagrafen» i Lov om Norsk Språkråd, og satte derved en endelig sluttstrek for den offisielle samnorskpolitikk. Beslutningen innebar blant annet at man i fremtiden - ved fastsettelse av rettskrivningsendringer - skulle dette skje på helt selvstendig grunnlag, uten å hense til den annen målform.

Denne stortingsbeslutning har Språkrådet sin egen fortolkning av, nemlig at man skal unngå «unødvendige forskjeller mellom målformene». Dette tolker Språkrådet igjen som at det skal være minst mulig forskjell mellom målformene. Dette er klart i strid med hva Stortinget har besluttet.

Punkt 4.3 Endring i normeringen av substantivet trikk/triks

Språkrådets forslag: Formen (et) trikk tas ut av bokmålsnormen slik at (et) triks blir stående som eneform.

Bokmålsforbundet er enig i denne endring.

Språkrådet skriver at ingen av forslagene i dette notat vurderes som så gjennomgripende at de trenger godkjenning fra Kultur- og likestillingsdepartementet. Bokmålsforbundet er helt uenig i dette. Flere av forslagene er så vidtgående og kontroversielle, at departementet absolutt bør vurdere dette. Under alle omstendigheter vil Bokmålsforbundet ta kontakt med departementet, og dessuten med våre kontakter på Stortinget.

For Bokmålsforbundet

Steinar Øksengård, formann